LES SOURCES NUMISMATIQUES DANS L'OEUVRE DU CHRONIQUEUR NICOLAE STOICA DE HAŢEG (I)

RÉSUMÉ

L'auteur présente les préoccupations numismatiques du chroniqueur Nicolae Stoica de Haţeg, illustrées dans ses œuvres et par le catalogue de sa collection [1,2], qu'il a rédigé en 1833. Dans ses deux chroniques (*La chronique du Banat* et *La chronique de Mehadia*) il utilise des données numismatiques; on doit apprécier surtout les informations sur les découvertes monétaires de la zone de Băile Herculane [8,9]. Il fait des commentaires sur des monnaies romaines impériales [10, 11, 12], grecques [13, 14, 15] ou thraces [16].

Du catalogue dressé par Nicolae Stoica on analyse la partie concernant les monnaies grecques et romaines républicaines. Le chroniqueur a fait de grands efforts pour préciser les émissions et il a souvent réussi, mais il a fait aussi des erreurs en essayant de déchiffrer les légendes et d'interpréter l'iconographie [21]. On souligne l'importance des drachmes de Dyrrhachion et Apollonie découvertes à Mehadia et ses environs [27, 28, 29]. On présente la liste de ces monnaies [41] avec des références à la littérature actuelle et, par conséquent, dans un ordre qui diffère de celui adopté par le chroniqueur.

Les préoccupations numismatiques de Nicolae Stoica sont en accord avec celles manifestées à l'époque en Europe et même dans la culture roumaine [33, 34] et on peut le considérer comme le premier numismate du Banat.

CONSTANTIN ALESSANDRESCU (1856-1916), MEMBRU FONDATOR AL SOCIETĂŢII NUMISMATICE ROMÂNE

NICOLAE CURDOV

În urmă cu 88 de ani, în primăvara anului 1903, un grup de pasionaţi colecţionari de monede şi medalii au avut iniţiativa fondării Societăţii Numismatice Române. Aceştia erau Alexandru G. Cantacuzino, Lt. col. George Iordănescu, dr. George Severeanu, Constantin Alessandrescu şi Dimitrie Panku. Cu excepţia dr. George Severeanu, despre viaţa şi activitatea lor, despre greutăţile întâmpinate la început de drum când „scepticismul multora, cărora această grupare de amatori şi colecţionari de monede vechi le părea cel puţin inoportună într-o vreme când şi studiul vechilor monumente de cultură şi arta medalistică erau încă puţin preţuite la noi" [1] cunoaştem încă foarte puţin.

Întrucât în cele ce urmează încercăm să reconstituim momente din viaţa şi activitatea unuia dintre aceşti iniţiatori, considerăm necesar să reamintim pe scurt, modul în care a luat fiinţă S.N.R. Primul pas după constituirea comitetului de iniţiativă amintit, a fost obţinerea acordului privind înfiinţarea Societăţii. Acest acord a fost solicitat singurelor personalităţi ale vieţii ştiinţifice care se ocupau de numismatică la acea vreme în România şi anume: Dimitrie A. Sturdza, Mihail C. Sutzu şi Grigore Tocilescu. După multe dificultăţi, obţinându-se acordul [2], a fost lansat un apel în presă prin care toţi colecţionarii şi amatorii din ţară erau invitaţi a-şi trimite adeziunile în vederea constituirii S.N.R. Până la 28 decembrie au fost primite 37 de adeziuni pe baza cărora a fost convocată adunarea generală de constituire. Atunci au fost proclamaţi membrii fondatori, s-a votat statutul şi a fost ales primul comitet de conducere al Societăţii Numismatice Române, alcătuit astfel: preşedinte de onoare: D.A. Sturdza; preşedinte activ: M. C. Sutzu; vicepreşedinte: Grigore Tocilescu; secretar: Al. G. Cantacuzino; secretar adjunct: George Severeanu; casier-contabil: Lt. col. G. Iordănescu; membri: Constantin Alessandrescu, Carol Storck, E.D. Mirea şi Dimitrie Panku.

Efigiile unora dintre membrii acestui prim comitet de conducere au fost imortalizate cu diferite ocazii în bronzul nepieritor al medaliei. De această onoare s-au bucurat: D. A. Sturdza, M.C. Sutzu, Gr. Tocilescu şi Constantin Alessandrescu [3]. Celui din urmă, medalistul Tony Szirmai i-a dedicat în anul 1907 o plachetă care, datorită numărului redus de exemplare pus în circulaţie, ca şi faptului că a fost schematic prezentată la vremea sa, este mai puţin cunoscută. Pentru acest motiv şi datorită unor cercetări recente care ne-au furnizat date noi privind baterea acestei plachete, descrierea va fi însoţită de mici completări [4]:

BSNR, LXXXVI–LXXXVII, 1992–1993, p. 341–348

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

De formă dreptunghiulară, cu dimensiunile de 60 × 46 mm, are partea superioară semirotundă şi poartă pe avers inscripţia CONSTANTIN ALESSANDRESCU plasată într-un cartuş, dedesubtul bustului acestuia văzut din faţă, uşor spre stânga. Paralel cu marginea stângă se află incizat cu litere mici numele artistului şi anul: SZIRMAI 1907.

Partea superioară a reversului este ocupată de legenda: HOMMAGE ET SOUVENIR / AU NUMISMATE / ET COLLECTIONNEUR / ÉMÉRITE / DE / SON RECONNAISSANT AMI / LE PROF. TONY SZIRMAI / FEC. 1907 À PARIS. În câmpul rămas liber, o ramură de palmier reunită printr-o eşarfă cu o ramură de laur. În stânga jos, un medalion cu diametrul de 15 mm prezentând bustul artistului în profil spre stânga, înconjurat de inscripţia: TONY SZIRMAI MEDAILLEUR (Fig. 1).

Fig. 1. Placheta dedicată lui C. Alessandrescu de medalistul Tony Szirmai (1907).

Iniţial placheta a fost descrisă ca fiind executată din argint, dar există şi exemplare (precum cel descris mai sus) care sunt din bronz, având pe incizate pe muchia inferioară sigla atelierului emitent şi cuvântul BRONZE.

În colecţiile Muzeului Naţional de Istorie [5], se găseşte un exemplar care, prin forma literelor din componenţa legendelor de pe avers şi revers, prin dispunerea legendei şi medalionului care reprezintă bustul lui Szirmai de pe revers, ca şi pentru faptul că este executată tot din bronz, dar nu poartă inscripţia incizată, pe care am amintit-o, poate fi considerată ca probă. Astfel, pe revers, primul rând al legendei urmează curbura marginii superioare; în centrul ei observăm distribuţia diferită / DE SON RECONNAISSANT AMI /, iar medalionul este în dreapta jos etc.

Această plachetă ne-a suscitat interesul faţă de cel ce a fost unul dintre fondatorii Societăţii Numismatice Române, membru în primul comitet de conducere

al acesteia şi un „colecţionar şi numismat emerit", determinându-ne să-i deslušim biografia. Lucrul s-a dovedit a fi anevoios întrucât publicaţiile Societăţii Numismatice nu au reţinut decât câteva date sumare şi disparate privind activitatea sa şi necrologul din care se poate afla data decesului: 3 decembrie 1916 [6].

Pentru a afla data şi locul naşterii, alte date biografice, am apelat la Arhivele Statului şi cu preţiosul sprijin dat de doamna Maria Dogaru am obţinut accesul la două documente: certificatul de căsătorie al lui Constantin Alessandrescu şi certificatul de naştere al lui Alfred Alessandrescu, unul dintre fiii acestuia [7].

Din certificatul de căsătorie emis de Primăria Municipiului Bucureşti pe baza actelor de botez şi a anunţurilor publicate în Monitorul Comunal al Primăriei Bucureşti [8], am reţinut următoarele:

- Constantin Alessandrescu s-a născut în comuna Sviştov (Bulgaria) în anul 1856 (date înscrise în actul de botez nr. 56/56 semnat de preotul enoriei Sf. Ilie din acea localitate). La data căsătoriei avea 30 de ani, locuia în Bucureşti, „suburbia Schitu Măgureanu", strada Schitu Măgureanu, nr. 30; era funcţionar.

- Viitoarea soţie, Ecaterina Măinescu era născută în Bucureşti, locuia în „suburbia Sf. Constantin", strada Segmentului nr. 3, avea 25 de ani şi primea ca dotă din partea părinţilor, pe lângă frumoasa sumă de 40 000 lei, şi imobilul în care locuia [9]. În această casă va vedea lumina zilei la 2/14 august 1893, cel care avea să fie compozitorul Alfred Alessandrescu, aşa cum reiese din certificatul de naştere al acestuia.

Datele extrase din aceste documente ne-au fost de mare ajutor în stabilirea filiaţiunii dintre Alfred Alessandrescu şi Constantin Alessandrescu, în corectarea unor erori întâlnite în legătură cu biografia acestuia, precum şi în lămurirea dilemei create de extraordinara coincidenţă ca în aceeaşi perioadă să mai existe o personalitate cu acelaşi nume – Constantin Alessandrescu. Acesta s-a născut tot în 1856, însă la Râmnicu-Vâlcea, a terminat liceul Sf. Sava, a devenit în 1874 institutor la Târgovişte, mai apoi revizor şcolar în judeţele Muscel şi Dâmboviţa; autor de manuale şcolare. În calitate de membru al Societăţii Geografice Române a colaborat la alcătuirea „Marelui Dicţionar Geografic al României". A iniţiat apariţia ziarelor „Armonia" şi „Viitorul" din Târgovişte. Datorită activităţii sale ştiinţifice şi publicistice este citat în diferite dicţionare, bibliografii sau în unele lucrări de sinteză [10].

Cunoscând despre activitatea primului Alessandrescu numai faptul că a fost funcţionar, am fost tentaţi să acordăm calitatea de „numismat şi colecţionar emerit" celui de-al doilea, dar volumul cu caracter biografic „Alfred Alessandrescu", coroborat cu documentele amintite ne-au ajutat să evităm această eroare. Iată ce spune Vasile Tomescu [11], autorul acestei lucrări, referindu-se la tatăl marelui muzician: „Constantin Alessandrescu venise pe lume cu doi ani înainte de Unire, la Alexandria, în fostul judeţ Teleorman. Părinţii săi de prin părţile Dunării luaseră de bună seamă parte la întemeierea oraşului". Aici, folosind documentul trebuie să facem următoarea rectificare: deşi informaţia este ispititoare, întrucât am putea considera că în 1907, când i s-a dedicat placheta, Constantin Alessandrescu sărbătorea 50 de ani de viaţă, nu putem trece peste rigoarea actului de botez emis la Sviştov şi datat 1856. Totodată, fără a respinge posibilitatea ca unele rude ale familiei să fi luat parte la întemeierea oraşului [12], opinăm că părinţii lui C. Alessandrescu au locuit până la naşterea fiului lor la Sviştov (care este „prin părţile Dunării"), după care au venit şi s-au stabilit la Alexandria. Data stabilirii în oraş nu o putem preciza, ştim însă că acolo s-a stins din viaţă în 1875 capul familiei, Alexe Alessandrescu, iar la data căsătoriei lui C. Alessandrescu, în 1886, mama sa locuia în acea localitate [13].

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Revenind la cartea lui Vasile Tomescu, aflăm că „după terminarea şcolii primare Constantin Alessandrescu părăseşte casa părintească căutându-şi un rost la Bucureşti. Ager la minte, înzestrat cu spirit de iniţiativă devine funcţionar la Primărie, apoi la Monitorul Oficial. În 1886 se căsătoreşte cu Ecaterina, fata pitarului Costache Măinescu, originar din părţile Olteniei, unul dintre primii ingineri români diplomaţi, cu studii în Franţa, şi a Anei, fiica vistiernicului Andronache Vasca". Aceste date coincid cu documentul şi explică marea dotă pe care a primit-o la căsătorie Ecaterina Măinescu. „Prieten cu Nicolae Blaremberg, jurist şi om politic cu vederi liberale, Constantin Alessandrescu intră în contact cu oamenii de cultură şi artă din vremea sa. Iubitor de muzică şi teatru, era el însuşi un declamator pasionat şi un bun cunoscător al repertoriului dramatic, simfonic şi de operă. Frecventase chiar clasa de dramă şi comedie de la Conservatorul din Bucureşti căci vorbea cu însufleţire de titularul acestei catedre, Ştefan Vellescu [14] şi chiar de arta şi metoda sa ca şi de arta altor actori formaţi la şcoala realistă a lui Matei Millo şi Costache Caragiale, cum erau Mihail Pascaly şi Aristizza Romanescu.

Admira de asemenea pictura, preferând lucrările maeştrilor Renaşterii. Făcea colecţie de cărţi poştale ilustrate cu reproduceri după pânzele din marile muzee. O altă pasiune a sa erau monedele vechi greceşti, romane şi româneşti. A devenit apreciat numismat. Avea legături cu diverse case de numismatică din străinătate. Rândurilor ce încheie acest succint portret zugrăvit de muzicologul Vasile Tomescu, li se pot alătura, ca o completare, cele publicate în Buletinul S.N.R. [15], la puţin timp după trecerea sa în nefiinţă: „Pasionat colecţionar de monede antice şi mare amator de medalii, Alessandrescu reuşise să-şi formeze o frumoasă colecţie care cuprindea multe monede rare şi medalii semnate de artiştii cei mai de seamă. Ca membru în Comitetul de conducere la Societăţii timp de 13 ani, el a luat parte la toate lucrările şi a contribuit în mare măsură la propăşirea ei".

Pentru a întregi imaginea acestui neobosit colecţionar putem adăuga că punea cu multă amabilitate vasta sa colecţie la dispoziţia celor dornici de cercetare, transformând-o astfel în sursa unor lucrări de mare valoare ştiinţifică apărute de-a lungul timpului în paginile literaturii de specialitate. Aşa spre exemplu, când dr. C.I. Istrate a publicat în 1913 studiul „Primele însemne de distincţiune şi decoraţii româneşti" [16], pentru a descrie medaliile „Virtutea Militară" şi „Devotament şi curagiu" instituite de A. I. Cuza a apelat la colecţia Alessandrescu pe care o aprecia ca „admirabilă şi de mare valoare". La fel se întâmpla cu medaliile THEATRVM VLACHICVM BVCARESTINI şi PRIMA REPREZENTARE A OPEREI NORMA IN LIMBA ROMANA, două medalii de o deosebită importanţă pentru istoria teatrului românesc, considerate mari raritäţi [17]. Într-o interesantă comunicare privind „Biletul de împrumutare a Comitetului Revoluţionar Român de la 1853" [18], Constantin Moisil inserează următoarele: „încă în 1904, regretatul C. Alessandrescu a prezentat Societăţii Numismatice Române un astfel de bon în original iar acum de curând Cabinetul Numismatic al Academiei Române a reuşit să-şi procure o fotocopie".

Colecţia de monede antice a lui C. Alessandrescu conţinea între altele o serie de monede greceşti de aur care au fost sursa interesantului studiu „Tezaurul de la Mărăşeşti" [19]. Din păcate s-au păstrat în ţară numai mulajele în gips, monedele fiind vândute prin anii '30 la o licitaţie pe piaţa numismatică londoneză şi achiziţionate de The American Numismatic Society unde se află în prezent. În ce priveşte colecţia de monede medievale, aceasta era constituită la rându-i din piese

rare pe care Alessandrescu le clasa şi le studia neobosit căutând în permanenţă să o îmbogăţească cu noi şi valoroase exemplare. Iată ce aflăm în acest sens din „Calendarul Minervei" pe anul 1913, publicaţie care prezenta cititorilor colecţionarul şi colecţia sa: „Subdirectorul general al Monitorului Oficial şi al Imprimeriilor Statului este un pasionat colecţionar (...). În anul trecut domnia sa a făcut o excursie în Bucovina de unde s-a înapoiat cu cinci monede de mare preţ şi care se găsesc foarte rar". Între aceste monede se afla şi un exemplar de la Ştefan I Tomşa (1563-1564) despre care publicaţia amintită preciza: „această monedă nu se găseşte nici la Academie, nici la muzeele din Pesta şi Viena, astfel descoperirile de monede făcute de domnul C. Alessandrescu constituie evenimentul numismatic al anului 1912 în România". Căutând date mai detaliate privind mărimea acestei colecţii, am aflat că din cele 1000 de monede feudale emise în Ţara Românească, Moldova şi Transilvania care făceau parte din colecţia numismatică a Băncii Naţionale, multe dintre ele adevărate unicate, aproape jumătate fuseseră achiziţionate de la un urmaş al lui Constantin Alessandrescu [20] (colecţia a fost transferată Cabinetului numismatic al Bibliotecii Academiei Române prin ordinul nr. 651 din noiembrie 1953, în prezent la Muzeul Naţional de Istorie).

Pasiunea lui Alessandrescu pentru medalii nu s-a limitat numai la colecţionare. Fiind înzestrat cu un deosebit simţ artistic, a avut şi preocupări de modelator al acestora. În acest sens Constantin Moisil spunea că „nu putem să nu recunoaştem răposaţilor col. Iordănescu şi C. Alessandrescu marele interes ce l-au ştiut deştepta pentru arta medalistică şi rolul proponderent ce l-au avut împreună cu domnul dr. Severeanu, în baterea primelor medalii emise de Societate" [21]. Datorită acestor preocupări şi a faptului că avea legături „cu diverse case de numismatică din străinătate" ca şi cu mari artişti medalişti, considerăm că a avut un rol important în emiterea unor medalii oglindind momente din viaţa social-politică a epocii.

Dintre aceste medalii amintim medalia Comitetului de conducere al Societăţii de binefacere „Caritatea" din Roman – al cărui membru era – emisă în 1906 [22], şi medalia marcând constituirea la 3/16 februarie 1908 a Partidului Conservator Democrat, medalie semnată de artistul Tony Szirmai (fig. 2). Cum se ştie, acest

Fig. 2. Medalia Partidului Conservator Democrat (1908) (Medalist Tony Szirmai).

partid condus de Tache Ionescu avea un program politic de centru, exprimând îndeosebi interesele claselor sociale mijlocii. Datorită poziţiei sale sociale, nu este exclus ca Alessandrescu să fi aderat la acest partid şi, datorită faptului că era prieten cu Szirmai, aşa cum reiese şi din textul de pe plachetă, să fi făcut demersuri pe

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

lângă acesta în vederea executării medaliei. Susținem afirmația pe baza unei scurte prezentări a medaliei pe care fiul lui Alessandrescu, Romeo, o publică în „Cronica Numismatică", I, 1920, 1, care se încheie astfel: „executată încă în 1908 în 200 de exemplare, medalia a fost trimisă de Szirmai defunctului C. Alessandrescu și s-a găsit abia anul acesta". Din această informație sunt de reținut două aspecte: medalia a rămas nedistribuită în 1908 și numărul redus de exemplare emise, care-i explică raritatea.

Fig. 3. Medalia oficială a Păcii de la București din 1913 (Medalist C. Alessandrescu).

O altă medalie, care poartă pe avers semnătura sa în calitate de machetator – C. ALESSANDRESCU M(embru) F(ondator) AL S.N.R. – și constituie o reușită în domeniu este cea dedicată „Păcii de la București din 1913". Apariția sa se reflectă în paginile Buletinului S.N.R. astfel: „Este o adevărată satisfacție pentru noi că inițiativa baterii unei medalii comemorative a importantului tratat de pace, încheiat anul acesta în capitala României, a fost luată de un membru marcant al Societății noastre numismatice.

Dl. C. Alessandrescu (...) a avut buna inspirație de a întruni în această medalie în chip armonios un număr de elemente, cari, nu numai că sunt în perfectă

concordanță cu actul ce se comemorează dar dau și medaliei o înfățișare cu adevărat artistică. Această medalie, pentru baterea căreia dl. Alessandrescu a obținut autorizația guvernului nr. 38.896 din 28 sept. 1913 și a cărei efectuare a fost încredințată cunoscutei case Wilhelm Mayer și Franz Wilhelm din Stuttgart, va fi desigur una din cele mai distinse lucrări în această artă"[23]. Că medalia a fost o reușită și a trezit peste timp și interesul numismaților de peste hotare este dovedit de recentul articol al numismatului iugoslav Mihajlo Stojanovič[24].

Constantin Alessandrescu a avut trei fii: Marc Antoniu, Romeo și Alfred. Datele bibliografice ale primilor doi ne-au rămas din păcate necunoscute. Dintre toți, singurul care a manifestat interes pentru numismatică a fost Romeo. Avocatul Romeo Alessandrescu a fost proclamat membru activ al Societății în ședința din 13 iunie 1920[25] și a desfășurat o frumoasă activitate, fiind prezent în diferite ședințe cu comunicări sau simple prezentări de medalii sau monede. Una din comunicările sale, intitulată „O vizită la Tony Szirmai", are o deosebită valoare informativă deoarece prezintă biografia acestui medalist originar din Banat, care întreținuse relații de prietenie cu tatăl său, relații pe care el le continua. Sunt de asemenea făcute unele precizări în legătură cu proiectele de medalii cu privire la țara noastră pe care marele artist urma să le realizeze[26]. În ședința din 23 ianuarie 1934, Romeo Alessandrescu a fost distins cu diploma de onoare a S.N.R. pentru participarea la expoziția organizată în 1933 cu prilejul primului Congres de numismatică și arheologie din România. Ultima informație despre el o găsim în „Cronica numismatică și arheologică" nr. 119-120/1940, unde apare pe lista membrilor activi, cu domiciliul în casa părintească din Str. Segmentului nr. 3.

Despre Marc Antoniu nu deținem nici o informație, iar despre Alfred Alessandrescu, compozitorul, dirijorul și pianistul de înaltă clasă, care a dus faima muzicii românești peste hotare, s-au scris mai multe lucrări, între care și cea citată mai sus. Ar fi totuși de menționat faptul că Alfred Alessandrescu s-a numărat printre eroii care, în timpul primului război mondial, și-au adus contribuția la reîntregirea și apărarea țării. A luptat în cadrul Reg. 3 Artilerie grea pe frontul din Dobrogea. Pentru faptele de arme a fost înaintat la gradul de locotenent. A fost căsătorit cu Emilia Guțianu, artistă lirică, solistă a Operei Române, originară din Bârlad, ce-și făcuse studiile la Conservatorul din București cu Maria Assan (clasa canto) și Egizio Massini (clasa operă).

Soția lui C. Alessandrescu, Ecaterina, după moartea soțului, intervenită în timpul ocupației germane a capitalei, se înrolează infirmieră într-un spital militar, căutând astfel să-și aducă aportul după puterile sale la înfăptuirea idealului drag tuturor fiilor și fiicelor acestei țări: Marea Unire. Se poate spune astfel că pe lângă oameni de cultură, familia Alessandrescu a dat țării și eroi.

NOTE

[1] CNA, 5, 1924, 53-54, p. 54.
[2] BSNR, 16, 1921, 37, p. 7.
[3] Medaliile dedicate acestora sunt, în ordine cronologică, următoarele: 1896 – lui Grigore Tocilescu, din partea Tinerimii Universitare; 1903 – lui D. A. Sturdza, din partea P.N.L. cu prilejul împlinirii vârstei de 70 ani; 1913 – lui D. A. Sturdza, din partea Academiei Române, cu prilejul împlinirii vârstei de 80 ani; 1914 – lui D. A. Sturdza, la moarte; 1933 – lui M.C. Sutzu, din partea S.N.R., cu prilejul celei de a XXX-a aniversări a înființării Societății și a activității de președinte.
[4] Publicată numai de G.I. Becheanu în BSNR, 12, 1915, 26, p. 185.
[5] Muzeul Național de Istorie (fond Capșa 402/1139-Pv 1535). Mulțumim colectivului de la Cabinetul numismatic al muzeului pentru amabilitatea de a ne fi permis cercetarea acestui fond.
[6] BSNR, 1, 1904, 1-8, p. 1-23; II, 1905, 10, p. 28-37; CNA, 1, 1920, 3, 4 și 8.

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

[7]Arhivele Statului – Bucureşti; Colecţia registrelor de stare civilă (Registrul de căsătorii pe anul 1886, act nr. 732 şi Registrul de născuţi pe anul 1893, act nr. 4357).
[8]Monitorul Comunal al Primăriei Bucuresci, 11, 1886, 35, p. 333.
[9]Act dotal de căsătorie, legalizat de tribunalul Ilfov, secţia notariat sub nr. 384/86, menţionat în certificatul de căsătorie.
[10]L. Predescu, *Enciclopedia Cugetarea - Material românesc, Oameni şi înfăptuiri*, Bucureşti, p. 20; *Bibliografia românească-modernă 1831-1918*, Bucureşti, 1984, p. 57; I. Hangiu, *Dicţionar al presei literare româneşti*, Bucureşti, 1987, p. 373; *Marele Dicţionar Geografic al României*, Bucureşti, 1898, p. XIV-XV, XXV, 680-768; M. Popescu-Spineni, *România în izvoare geografice şi cartografice*, Bucureşti, 1979, p. 10.
[11]V. Tomescu, *Alfred Alessandrescu*, Bucureşti, 1962, p. 7.
[12]Întemeierea Alexandriei a început pe la 1810. Bazele oraşului au fost puse de locuitori ai Zimnicei şi o parte din comercianţii bulgari şi alţi locuitori ai oraşului Sviştov, refugiaţi în dreapta Dunării în urma marelui incendiu care le mistuise oraşul. La început oraşul s-a numit „Mitropolia", luând apoi în timpul lui Alex. Dim. Ghica numele Alexandria (L. Predescu, *op. cit.*, p. 930).
[13]Conform legislaţiei de atunci, părinţii soţilor se constituiau ca martori în faţa ofiţerului stării civile. Tatăl lui C. Alessandrescu fiind decedat, a fost prezentat un extras legalizat după „registrele de morţi" ale comunei Alexandria în care Alexe Alessandrescu era trecut la nr. 4/1875; actul este menţionat în certificatul de căsătorie.
[14]Ştefan Vellescu (1838-1899), născut la Craiova. Actor, adept al interpretării fireşti, realiste, în contrast cu retorismul epocii. Începând cu 1873 a fost profesor de declamaţie la Conservatorul din Bucureşti. Între 1890-1899 a fost Consilier al Primăriei Bucureşti, îndeplinind între altele şi funcţia de „oficier" de stare civilă, calitate în care a semnat la 4 august 1893 actul de naştere al lui Alfred Alessandrescu.
[15]BSNR, 14, 1919, 29-30, p. 42.
[16]Dr. C. I. Istrati, *Primele însemne de distincţiuni şi decoraţiuni române,* Analele Academiei Române. Memoriile Secţiunii Ştiinţifice, seria II, tom XXXVI, p. 9-15 şi VI.
[17]CNA, 1, 1920, 8, p. 53.
[18]CNA, 2, 1921, 9-10, p. 61.
[19]Gh. Poenaru Bordea, Dacia, N.S., 18, 1974, p. 103-125.
[20]Oct. Iliescu, SCN, 1, 1957, p. 485.
[21]CNA, 5, 1924, 53-54, p. 54-63.
[22]Medalie cu toartă, AR, 31 mm. În colecţiile Muzeului Naţional de Istorie (B II / 1211).
[23]BSNR, 10, 1913, 20.
[24]M. Stojanovič, Numismatičar, 10, 1987, p. 118-119.
[25]CNA, 1, 1920, 3-4, p. 27.
[26]CNA, 1, 1920, 6-7, p. 42.

CONSTANTIN ALESSANDRESCU (1856-1916), MEMBRE FONDATEUR DE LA SOCIÉTÉ NUMISMATIQUE ROUMAINE

RÉSUMÉ

L'auteur présente l'activité de C. Alessandrescu, collectionneur numismate célèbre, membre fondateur de la Société Numismatique Roumaine, membre de son Comité Dirigeant pendant 13 ans et médailleur (l'auteur de la médaille officielle de la Paix de Bucarest de 1913).

EXPLICATION DES FIGURES

Fig. 1. La plaquette dédiée à C. Alessandrescu par le médailleur Tony Szirmai (1907).
Fig. 2. La médaille du Parti Conservateur Démocrate (1908) (Médailleur Tony Szirmai).
Fig. 3. La médaille officielle de la Paix de Bucarest de 1913 (Médailleur C. Alessandrescu).

IONEL BRĂTIANU, MEMBRU DE ONOARE AL SOCIETĂŢII NUMISMATICE ROMÂNE

AURICĂ SMARANDA

La 24 noiembrie 1927 a încetat din viaţă, în vârstă de 63 de ani, Ion I.C. Brătianu (Ionel Brătianu) membru de onoare al Societăţii Numismatice Române, fost preşedinte al P.N.L., fost deputat în Parlamentul ţării, fost de 5 ori Prim ministru.

Nu voi evoca aici personalitatea lui Ionel Brătianu, omul politic, diplomatul, sau omul de stat european, ci voi zăbovi în câteva cuvinte asupra lui Ionel Brătianu, cetăţeanul român, născut la Florica în anul 1864. Studiile secundare şi le-a făcut la liceul Sf. Sava din Bucureşti, tatăl său Ion C. Brătianu dorind ca fiul său să fie întru toate un produs al pământului românesc. Dar pentru că în Bucureşti nu exista, atunci, Scoala Politehnică, este nevoit să urmeze studiile universitare la Paris la Politehnică şi Scoala de Poduri şi Sosele, devenind inginer,deşi marea lui pasiune erau cercetările şi studiul istoriei. Abandonarea ştiinţelor istorice şi îndreptarea paşilor către ştiinţele tehnice s-a făcut pentru a fi pe placul tatălui său care dorea să dea copiilor lui o pregătire tehnică. Ionel Brătianu s-a remarcat ca strălucit student al Politehnicii pariziene, afirmându-se în Corpul tehnic ca un element de valoare. Astfel că lumea întrezărea în tânărul inginer de la Căile Ferate o personalitate care să ocupe cele mai înalte trepte ierarhice ale Corpului tehnic din care făcea parte. Şi, totuşi, pe neaşteptate şi spre surprinderea generală, inginerul Ionel Brătianu părăseşte cariera pentru care se pregătise şi se aruncă în vâltoarea luptelor politice. Răspundea chemării care i-o impunea calitatea de fiu al bătrânului Ion C. Brătianu.

La vârsta de 13 ani (1877), în timpul războiului de independenţă, Ionel îl însoţeşte pe tatăl său pe front, deşi era un copil. Armata română, bombardată de artileria turcească, avea ordin să nu răspundă.În calitatea lui de ministru de război, Ion Brătianu dă ordin ca artileria română să deschidă focul. De la primele lovituri, artileria inamică este redusă la tăcere. Ionel Brătianu e martor la această scenă istorică. Este prezent când armata română deschidea un nou capitol în istoria neamului, însemnând reînvierea gloriei noastre militare, scuturarea jugului turcesc şi obţinerea independenţei de Stat, a regatului, precum şi ca preludiu al unităţii naţionale teritoriale. Asemenea scene şi momente de importanţă istorică nu se uită niciodată. N-avea încă 13 ani când Ion Brătianu, tatăl, îi încredinţează unele îndatoriri de mare răspundere. Copiii lui Ion Brătianu erau singurele persoane (în afară de Eugen Carada) care erau în posesia dicţionarului cifrat al primului ministru. Când Regele Carol I află acest lucru din gura ilustrului său sfetnic rămâne încremenit de uimire. La exclamaţia suveranului că „nu sunt decât nişte copii" Ion Brătianu îi răspunde că „de nimeni nu sunt mai sigur ca de ei". În acest chip, tatăl lor a ştiut să folosească cele mai nimerite mijloace pedagogice pentru educaţia copiilor săi.

BSNR, LXXXVI–LXXXVII, 1992–1993, p. 349–351

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com